

Ved Undergangen ...

Det sidste Aar var økonomisk set et af de værste, den færøske Fisker, Arbejder, det færøske Erhverv og Samfund i det hele taget har oplevet.

Vejarbejdet og de 150.000 Kr., som blev ydet som Nødhjælp, føltes som en kærligkommen hjælpende Haand i mange Hjem, hvor Forsorgeren knapt nok havde tjent for de faste Udgifter som Skat, Sygekasse, Renter og Afdrag o. s. v. Men hvad forslaar og hjælper i Virkeligheden dette til Livets Ophold? Og hertil kommer, at man ikke kan regne med en saadan Hjælp som en varig Ordning. Al Nødhjælp maa, saafremt Samfundet skal bestaa, være midlertidig. Sker der ingen Ændring til det bedre i Erhvervslevet, er Vejen til Samfundets saa vel som den enkeltes Undergang givet. Dette Faktum kan vi ikke forlygtige. Og Syddandslandsfiskeriet iaar gav mange Fiskere ikke engang Dækning af Udrustningsudgifterne.

Men er der saa i det hele taget ikke nogen Udsigt til Bedring i den erhvervsmæssige Situation?

Dette er det brændende Spørgsmaal, som hver eneste Fisker, hver eneste Arbejder paa Færøerne stiller sig selv, Erhvervslevet og Samfundets ledende Mænd.

Men der er vist ingen, der er i Stand til at give et begrundet haabefuldt Svar igen.

Udvidelsen af Færskfiskeriet har ifølge foreliggende Oplysninger kun smaa Udsigter. Dette er ikke alene Tilfældet for de færøske Fiskeres Vedkommende, men de danske Fiskere kan heller ikke undvige. Der er saaledes nægtet ca. 50 danske Snurrevodsbaade Kvota til Fiskeri ved Island.

Det hedder, at saafremt man kan erholde mere Kvota i England, kan der blive en Mulighed for Færinger at faa deres Kvota forøget.

Men kyndige Folk anser det for haabløst at faa Færskfiskerkvotaen til England forøget.

Muligheden for Udvidelse af Fiskeriet synes saaledes at være skrinlagt for en Tid. En mørk og tung Kendsgerning. Men et Faktum, som man gør klogt i at se i Øjnene.

Salt- og Klipfiskemarkedet er ogsaa begrænset, saa begrænset, siger de kyndige Folk, at en Udvidelse eller Omlægning i større Stil af Saltfiskeriet til en moderne Langline- og Trawler-drift ikke kan finansieres fra offentlig Side.

Samtidig med disse triste — og om vi saa maa sige, skæbnesvangre — Kendsgerninger konstateres, at Kutterflaaden formidskes Aar for Aar og giver mindre og mindre til Fiskerne og langt fra Balance til Rederne.

Til andre Drifter som Fangst af Hajer, Delfiner, Brugder, Silledrift i stor Stil har man hverken Penge eller den nødvendige Erfaring til, at der i den nærmeste Fremtid kan ske

AKTIESELSKABET
FØROYA BANKI

Hovedkontor: Stiftet 1906. Afdeling:
THORSHAVN **TRANGISVAAG**

AKTIEKAPITAL OG RESERVER KR. 900.000.

Bankforretninger af enhver Art udføres.

Kontortid 11—3. Lørdag 11—2.

BRUG KUN FÆRØSK MARGARINE
VITA NR. 1.
VITAMINISERET
FÆRØSK PRODUKT FINT PRODUKT

store Ting her, som kan have Betydning for den store Del af Befolkningen.

Skrinlæggelse af Tanken om Udvidelsen af Færskfiskeriet,

ingen i større Stil foretagen Omlægning af Saltfiskeriet til Trawler- og Langlinefiskeri,

ingen Udsigter til, at man i nær Fremtid kan have engageret en stor Del af Fiskerne

i andre Drifter saasom Fangst af Hajer, Brugder, Rødfisk, Sild m. m. er det Billede, som tegner sig for os idag.

Dette er intet mindre end en Katastrofe, som Lagting, Regering, Rigsdag saa vel som alle i Erhvervslevet interesserede Pengeinstitutioner, maa se i Øjnene og være forberedt paa at lade Konsekvenserne af.

Í ÚTLEGD

av

Regin Dahl í Sandagerði.

(Yrkingar, viggdar foreldrurum.)

Hvorja ferð, ein fær í hendi yrkingasavn við nýggjum navni, er tað líkasum eygað leitar ivasamt yvir blóðini. Tí er tað í nokrum fori, at orðatakidi: »mangur fæst við boga . . .« ræður, so er tað í yrking.

Her vilja allir unglingar vera við — ein streymur av orindum við minni enn so altíð skaldsligum virði!

Tað skuldi yrkjast!

Ein 18 ára gamalur unglingi, Regin Dahl í Sandagerði, hevur givið út eitt yrkingarsavn, ið hann hevur vígt foreldrur sínum.

Hava vit eisini her ein, ið skuldi yrkja? kundi eg ikki lata vera at spyrja — tað er jú »tradsjón« í ættini — tá ið eg tók hetta í útsjónd so snottliga yrkingasavn at lesa, yvir 50 fjolbroyttar yrkingar, býttar í 5 deildir: Tókk, Tónar, Lfkt og ólíkt, í rúmd og um reyn, Ástarløg.

Men aftaná at hava lisið yrkingarnar — eitt sera vakurt yrkingarsavn — hvørvur eisini »skepsin« og ein fegnast yvir at okkum, okkara máli og skaldskapi, er givið sprettandi lív og vónrik gróðurevni við hesum skaldi.

Tað er sangur í skaldamáli Regin Dahls — summastaðni minnir tað ikki so lítið um Janusar orðalag — og her tað okkum kenslu av boðum um eina sannrunna skaldaverð.

»Í útlegd« eitur bókin — og

útlegdarkenslan kenst eisini sum undirstreymurin. Útlegdin frá tí, sum barnið fekk, sum heimið gav.

Hin harði kvøkkurin við at verða rændur fyrri alt tað, ið hevur staðið fast, staðið sum klettastafir stuðlar fyrri barnasálini, gevur hesum unga skaldinum — sum so mongum undan honum — hina persaðu trongdina til burtur úr sorlinum at rista sær myndir av tí, ið fór:

»Tað var einaferð eg trúði, at tú spardi øllum, Guð! tað var einaferð eg trúði, at tú varði øllum, Guð.

Tað var eina ferð — men nú — o. s. fr.»

Her darrar tað av sprongdum krøvum um prógv. Her darrar tað av sorg yvir at vera læstur úti frá tí æviga fasta. Her bylgist ein undirstreymur heim aftur. Her kenst sagt einfalt og sterkt tað, ið vit hava roynt á árunum, tá ið vit kastaðu dónið og spentu veingirnar til útferðar, út í hitt fremmenda, hitt dulda, men tá ið vit eisini við skaldinum máttu ásanna:

»Hvar er rás yvir reynið —? eg villist í dalinum longu — og hvorja ferð eg vildi til gongu er hamar fyrri; — klúgvig eg upp yvir hamar og knøtt, so er oyði og eyður har uppi — har kett er til fóta, tí gotan er sløtt, er kovándi móra.«

Hesin »hamar fyrri« og »oyða

og eyður har uppi« tykjast ikki at vera gjord ella tikið, men vaksin tignandi fram við teini sprettandi spurnartræðrum.

Um tó sum darrandi undirstreymur er tað kortini ikki einans tað, ið er aftanfyri bergið ella, ið fírrast har uppi í oyðuni, sum spennir veingirnar á hesum unga skaldi.

Sum stillisligan lok úr teirri reinu kelduni finna vit hitt sprettandi várið, nattúrkensluna:

»Ein lítill sólargluggi seg villti inn til mín, ein ripa fell á borðið — so gyllt, so smolt, so fin — og borð mitt gjordist skívið, og omaná lá bos, — men uttanfyri hoyrði eg eitt eitt spakmælt fuglatós.«

Ein súgvandi slotan fmóti og kensla av várinum úti — og inni í honum sjálvum.

Eyðvitað kundi hesin unglingi ikki heldur enn nakar annar sleppa undan teim rúnsum, sum ástin, blóman av lívins frum-evni, hevur rist í hvørt mannkyn.

Í yrkingasavnum finnast tí ikki bert ein hópur av vanligum marglittum og margstømtum langlandi og fagnandi ástarkvæðum. Men burtur úr ástandeildini — skilji ikki, hvi hon er tikin hiðani — stókkur fram mynd av aftrandi kenslum sum hjá manni, ið gerst skjálvhentur í lutakastinum verður; mynd, ið eisini kann vera bakslátturin, »reaksjónin«, av tí »mystiska« dálkaða gykli, ið mannaættarinnar rangrunni hugsunnarháttur hevur lagt yvir hin altsprengjandi aldráttin millum kynini:

»Eg ræðist teg, Afrodite, eg eri so ungur, o hoyr meg! Tú ert so sterk, Afrodite, og harmur tín hóvar mær ikki; far feignarfljóð, Afrodite, gev glaðlyntum garpi grið!«

Skaldið hevur slotað ringin runt. Og er innanfírmillum villstur á sálini ein ráki av dagligari atfinning og ólysti viðvíkjandi ledigum og latum hondum. Og gevur hann hesum ráka orð uttan, so tykist mær, at hava sæð afturum — og tekur tí í mist:

»Vit standa og kroka undir hjallinum! —

ein ramur kjotroykur rekur millum rimarnar, vit eru menn — vit standa og kroka. —

Vit tosa um brimið vit tjakast, um tað var hægrí fí fjor ella fí fyrradagin — vit eru menn, ið tosa um brimið.

Vit hyggja á bátum, ið koma, inn eftir firðinum hvirlandi, undir í sjóróki — vit eru menn, ið hyggja á bátum.

Vit kaga um hornið, um fí slútr — Nú lýsir um reynið. — Best er at fara . . . fyrst ein, so annar —

vit eru menn, ið fara til millummála.«

Her gevur skaldið — óivað

uttan at vita tað — tí skaðfróna kaffigrugginum uppkók — tó rakandi skaldsliga uppsett.

Tað skal vera eitt teiti. Men tað miseydnast, tí tilfarið er til ein sorgarleik. Niðurlagið til hesar menn er ikki »vit eru menn«, íverri, tí teimum er vorðið óskult, sløkt hvørt krav til lívið; teir eru vorðnir eitt him — ein starandi mynd út í tóman heim. — Eingin ger teiti burtur úr teim deyðu. Hvussu langt hevur hesin deyði etið seg inn í okkara fólk?

»Hoyrði gorra«, »Flaggið«, »Sigla teir«, »Nordens Dage«, yrkingar, ið bera merki av harmdarrandi renningum hjá fusturlandsástin, sum stynjar undir kensluni av lítileikanum hjá tjóðini, ið ikki sleppur »til borðs við teim stóru«, men sum hevur fostrað lýsnar og máðkar, ið vilja tveita høvdingin (Jóanes bónda?) yvir borð, og hvar ein ístaðin fyrri »Fram móti reinum strondum sá daga stóttar slavnar« hoyrði »fúlt og ónt gorra svarlar ravnar! —«

Uttan mun til, hvat ein heldur um »politikkinn«, megna hesar yrkingar metast sum góðar politiskar yrkingar, ið koma at hava týðning fyrri skaldið til skiljan av ungmanni »psykunin«, ið hann einaferð seinri, tá ið ásannanin hevur vunnið yvir tí »spontanar« og ofta flokta kensladráttinum, skal taka fólkid og undgóm in til viðgerðar sum búgvín hugsrin og rithøvundur.

Tí Regin Dahls yrkingarsavn er so sermerkt skaldaborið, at tað er ikki at ívast í, at hann verður at teljast framalaga millum okkara rithøvundar.

P. M. Dam.

(Framhald frá 1. síðu.)

koma á samt um útnýting av ánni.

Heldur sóknarstýrið í Vestmanna, at tað verður gott at fáa semju í lag við Havnina; her er jú toliiga bíligt elektricitet? Tað vóna vit, tí Vestmanna kann bjóða Havnini streym, sum aldri fer yvir hettina av núverandi prísun í Havnini.

Havnar býur kann úr Vestmanna fáa elektriskan streym, sum verður meira enn helvtina lægri heldur enn núverandi prísir her.

Vónandi er, at hesar samráðingar millum báðar kommunurnar byrja sum skjótast, og at semja fæst í lag, so at Havnar fólk kunnu fáa biligan elektriskan streym — so biligan, at vit í framtíðini spara meira — ikki bara við ljós — men eisini tey, sum tað ynskja — sleppa frá kolbrúkinum, sum er alt ov dýrt. Og hvussu ómetiliga mikið hevur tað ikki at týða fyrri tær driftir í Havnini, sum nú brúka tekniskan streym, og allar aðrar komandi her í framtíðini, at kunna spara meir enn helvtina við nógaldandi prísir?

Ein treyt fyrri at fáa driftir at bera seg, er sparsemi (ökonomi).

N. A. Eidesgaard.